

SLOVENSKI NAROD.

Štampa vsak dan, izvenemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje, za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah za vsake dijakove znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četrti stopne peti-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. — Opravištevno, na katere naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši

Vabilo na naročbo.

S 1. septembrom t. l. se lahko naroča „Slov. Narod“ na eden mesec ali dalje. Č. občinstvo opozorujemo, da si je uredništvo priskrbelo zanesljive dopisnike v jugoslavjanskih krajih, kjer se vrše za nas južne Slavjane preimenitni dogodjaji. Iz Zagreba, Belgrada, od bosniške meje, iz Sapljeta, iz Dubrovnika, iz Hercegovine itd. bode „Slov. Narod“ donasal najnovejše telegrafične vesti in obširna poročila od svojih dopisnikov.

Ker pa se s tem stroški za izdavanje lista zdatno množe, prosimo rodoljube, naj si naroče „Slov. Narod“ ter se trudijo, da mu novih naročnikov pridobijo.

Naročnina našemu listu je zgoraj razvidna.

Vstanek v Hercegovini in Bosni.

Iz Zagreba 30. avg. [Izv. telegram „Slov. Narodu.“] Pop Zarko je pri Preboju iznenadil 400 spavajočih turških konjnikov, podali so se mu brez upora. Osvojil je 100 tovorjev municije in 400 konj z vso opravo. Srbija gre v vojno.

Iz Dubrovnika 29. avg. [Izv. telegram „Slovenskemu Narodu.“] Pod Klancem Blače je bilo pobitih 60 Turkov, idočih iz Kleka na Stolac. Govori se, da s Dervišpašem ide 2000 Turkov osloboditi Trebinje. (?) V Dubrovniku je Mehmed-Ali, pruski rojak, kot prihodnji predsednik mejnarodne komisije.

Iz Sapljeta 30. avg. [Izv. telegram „Slov. Narodu.“] Iz Dubrovnika se nam brzojavlja: 1000 Srbov je upal z vojvodom Zarkom v Staro Srbijo popalivši Novi varoš. (To smo iz Belgrada uže v zadnjem listu

poročali. Ur.) Mehmed-Ali je odišel iznenada v Albanijo, ker je tam velika vstaja.

Važnih novih dogodkov z jugoslovanskega bojišča denes, ko to pišemo, nij zaznamovati. — Vendar vse kaže, da vstajniki v Hercegovini močnejši postajajo, a v Bosni, posebno ob hrvatskeji meji, so uporniki slabši. Na jugu Bosne pak se tudi krepe. Dokaz temu, da je brzojav mej Carigradom in Sarajevim pretrgan.

Šest turških vojnih ladij je v Antivari izbarkalo vojake.

Dižanje „N. Fr. Pr.“ v vprašanji orientjskem je neizmerno podučilno za vsacega Slovana. Golo sovraštvo do nas vseh Slovanov, grd nemški egoizem, kateri hoče le sam živeti, a bi soseda Slovana najrajši v žlici vode vtopil — to samo govori iz člankov „N. Fr. Pr.“, katera se hudeje na Rusijo in na Avstrijo, in daje razumeti, da sme Rusija še le potlej Dardanele dobiti, ko bode nemško plemo uničeno . . .

Tudi stari srbski „Vidov dan“ pravi, da so diplomati, ki so šli v Hercegovino pomirjevati vstaše in jim obetati turške pravičnosti le kratkovidni, ako svojemu koraku kako važnost pripisujejo. V Turčiji nij nobena reforma mogoča. „Kad bi Evropa poslala svoje činovnike, kad bi koranu zatvorila put u gradjanskem životu, kad bi cela prirodu teokratsko-fanatičke države mogla preinačiti, onda, i samo onda moglo bi se bar misliti da će poboljšati čemerni život“, sicer pa bodo besede konzulov ostale „mrtva slova“.

Ruske „Birževija Vedomosti“ prinašajo zopet dolg uvodni članek o Hercegovini in Bosni in zahtevajo, naj bi bile te

dve deželi samostalni in neodvisni od Turčije, ali pa naj se razdeli mej Srbijo, Črno goro in Avstrijo. „S tem bi sicer vlada v Avstriji morebiti ne bila zadovoljna, ker bi se slovanski živelj ukrepil. Ali Nemci in Magjari ne smejo misliti, da bode pritiskanje Slovanov večno trajalo.“

Pošteno se obnašajo sedaj Angleži nasproti vstajnikom, kar sicer nij njihova navada bila. Lord Russel pozivlja, naj se za Hercegovince nabira, in sam on je dal precej 500 gld. — Tudi vsi angleški časniki se zavzemljejo za vstaše. — Samo Nemci in nemškutarji so še zaljubljeni v turškega divjaka, mučitelja slovanskega kristijana.

V Dubrovniku so gospe priobčile sledeči proglas: „Buna u susjednoj Ercegovini usilova preveliki broj nesrećnika da istu utočište kod nas. — Iznemogli starci, slabe žene, nevine djeca na jata vsaki dan bježe da se izmaknu ratnijem strahocama. — Svezuti, odepani, očajani, skitaju se po našim ulicama prošeći pogledom ljubav ljudku, smilovanje braće, milosrdje Božije. — Njihovo tužno biće osećkaće se čim se primiće zimsko doba, jer od nezgodâ zime ne brani koji mu drago krov, ne zagreće koja mu drago krpina, ne krijeji koja mu drago hrana. — Ostavimo oblasti, mudrosti i saviesti ljudi kušati sve moguće načine da postojano na bolje okrenu njihovu buduću sudbinu, složimo se mi žene da u pomoć pri-skočimo sadanjoj njihovoj tuzi. Naši glasovi neće se izjalovit nego će odjeknut u sru-svake majke, vsake zaručnice, svake kćeri. Ako providnost nas nije odredila da upravljamo ljudskijem sudbina, nadarila nas je obilno udijelivši nam sladki posao da oblaščavamo na silu ljubavi, smilovanja, žrtava

Listek.

Mej Slovaki.

III.

Rekel sem v zadnjem članku, da je slovaška zemlja plodona, da nij mačeha človeku itd. Bog, da bi bila ta zemlja last Slovakova. Nahajaš, ljubi bralec, tukaj graščine, katerih posestva so velikanska, če vprašaš, čegavo je to, odgovorilo se ti bode: grofovo, in tacega grofa nij treba dolgo iskati, teh troto v ulnjaku je neizmerno veliko, zgrozi se ti v glavi, če pomisliš, kako proketo neumen je človek, da mora gledati mirno, kako velikoposestnik, katerega praded je v prejšnjih barbarskih časih vkup naropal toliko in toliko sto oralov, katerega rop je potem jurist, največji krivičnej na svetu, kadar je treba slobodo kacega na-

roda odločevati, se svojo, vse drugo, nego naravno-pametno-pravno teorijo sankcioniral, kako ta velikoposestnik denar kar le okolo sebe meče. Graščine najdeš Slovan mej Slovaci, in okolo njih kmetske bajte, kmetsko blagostanje v razvalinah!

In ta graščak nij Slovan, — Madjar je. — In glej bralec, kar je po svobodenju kmeta od tlake in desetine temu ostalo, kar mu je „pravica“ — (pomisli na Madjarskem —) dala polja, a ti meni, da se mora na tem posestvu dobro imeti ta kmet! Ah kaj še. Prvo grof, drugo žid, katerega slednjega je kakor smeti. Pojdi tu, kamor hočeš, najdeš žida. Z malo culico priroma v vas, v mesto, in v par letih je posestnik. To je gladoven samojed ali parasit, na telesu slovaškega naroda. Kakor hudi duh prime se kmeta, ter ga se žganjem etc. spravlja na beraško palico fizično in moralično. In ta

žid nij kultiviran, — nesnaga se mu le cedi raz brado, in ta ima Slovaka v pesteh, ker mu denar posoja. Tužni Slovak, razumejem zdaj, zakaj ravno ti toliko podplate brusiš po širnem svetu! Nemaš doma prostora, plodovitost tvojih mater in toliko troto v tvojej zemlji žene te iz doma na tuje!

Judje so dobri računarji, njih špekulativnost koristi svetovnemu obitu, prometu, kamor povohajo, spravijo življenje, ali kakor jih ne mrzim gledé vsega tega, moram žalostno pogledati na brata Slovana, ki se da ujedati po tej uši. In ta žid je, kakor povsod drugod, vladni sluga. Vzemimo še zraven, da tržanstvo in meščanstvo broji neznano veliko židov; vzemimo, da Magjar v mestih in trgih iz slovanskega odpadništva dobiva svoje ljudi; vzemimo, da magjarske vlade vsemu izobraženstvu sveta navzlic Slovaka kot gnoj za njihovo umirajoče plemo

sve ljudske partije. — I za tu svrhu podpisane promisiše da su držane proglasiti se provodičima udruženju koje bi vse moguče načine gledalo da malo ublaži nevoljni položaj ovijeh tužnijeh hjeuna — Svaka god primoe u novcu ili da se izruči za jedan put samo ili na rokove, dok ne bude im dopušteno vratiti se domaćijem ognjištima, koja mu drago odječe ili platno za skrojiti je da se pokriju, koje mu drago jelo da ih može nasititi, koje mu drago pokujstvo ili posuda koja bi mogla služiti materam jodne dječice, biće sve primljeno od podpisanih s jednakom harnosti, i pospješno i brižno razdijeljeno. — Privoljenje dotičnjeh vlasti ino neće moći nego potvrditi pouzeće koje će svoje uzdarje imati u zadovoljstvu svoje duševnosti, u hranoj suzi onijeh koji primaju dobročinstva, u blagoslovu onog Boga koji proglasi ljubav iskrenjega kao poglaviti temelj kristjanske vjere. U Dubrovniku dne 20. augusta 1875. Ane Banac. Joze pl. Berza. Tode Bošković. Dagoila DeGiulli. File Fabrović. Ane grofica Pucić za Gjorgjića. Mile Grkavac. Dragoila Kaznačić. Ivanka baronica Lichtenberg. Natilda pl. Saraka. Ore Šarić. Križe Serragli. Luce Zore.

Iz Zagreba 29. avg. [Izv. dop.]

Naš sabor bo odgovoril na kr. reškript s posebno adresom. V osnovi adrese napominja se tudi vstaja v Bosni in Hercegovini, pa v skromnej in boječej obliki, da se skoro vidi, kako težko je bilo saborskej večini se tega predmeta dotakniti. Premalo moževne odvažne besede, premalo zaupanja v boljo bodočnost, premalo resno povdaranje naših državopravnih pravic! Alineja glede vstaje v Bosni in Hercegovini glasi se tako-le: „Sabor ne more zatajiti straha, da ga ne bodo pri rešovanju njegove naloge vznemirjevali dogodjaji v neposrednem sosedstvu. Posledice teh dogodjajev se uže sedaj čutijo v deželi, ki je postala pribežališče za mnogo tisoč stradajočih kristijanskih familij. Slavna vladajoča dinastija ponašala se je zmirom kot zaštitnica turških kristijanov. Naš strah ublažuje samo živo zaupanje v viteško velikodušnost Vašega Veličanstva in nadeja, da bo vlada Vašega Veličanstva, katerej je izročeno krmilo mejnarodnih razmer, koristi skupne države s sigurno roko in s pomočjo silnih zaveznikov obraniti znala, da bo interese človeč-

nosti in pogoje narodnega razvitka do zadovoljenja nesrečnih naših bratov zagotoviti in Evropi mir povrniti znala, ki se od enega kraja do drugoga zgrožava strašnih prizorov.“ Zakaj se ne poudarja niti kristijansko niti narodnostno stališče, niti virtualna prava, ki jih presijajna dinastija na turško Hrvatsko ima?

Iz Bosne se še zmirom nič važnega ne čuje. Ustajniki se še niso tako organizovali da bi mogli v ofenzivo preiti. Sicer je pa uže več čet dobrovoljcev iz naših krajev k njim odšlo in zmirom se še nove čete zbirajo in organizujejo. Iz Bosne beži, kdor le more. Bogati Turki so svoje hareme v Carigrad poslali. Avstro-ogerski podaniki so iz Sarajeva pobegnili, ker so jim Turki hiše požgali, raja se pa seli v celih karavanah na Hrvatsko in v Slavonijo.

Iz Srbije pričakujemo vsak dan važnih in odločilnih vestij, Srbija pa le molči. V dobro podučenih političnih krogih se govori, da Srbija in Črnagora ne bodete mogli niti četirinaest dni več neutralni ostati. Naj se jima velevlasti, zlasti Avstro-Ogerska, groze kolikor se hočejo, narod hoče vojno, ter bo vlade srbsko in črnogorsko v to prisilil ali pa preko njih sam vojno pričel. Na Turškem bje se denes križarska in narodnostna vojska ob enem. Križ in polumesec, Kristus in Mohamed, Slovanstvo in Turštvo stoji si nasproti. Sramota za kristijanske, sramota za slovanske narode, ki puste vstajnike na Turškem brez pomoči.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 30. avgusta.

Delegacije bodo sklicane najbrže 20. septembra na Dunaji. Tako je vsaj sklenil ministerski svet pod predsedništvom Nj. V. cesarja v poslednjej seji. Samo onda, če se bo ogerski državni zbor zakasnil, bodo sklicane pozneje.

Celo **dunajski** nemški časopisi priznavajo sedaj, da Turki niso zmožni, uvesti v svojej državi potrebne reforme. Tako piše „Presse“: 10. maja 1868 je odprl sultan Abdal Aziz „ScheraiGewlet“ turški državni zbor z dolgim govorom, v katerem je povdarjal, da mora postati Turčija enotna moderna država. Poslej od tega zbora nij bilo glasu; zanikerno denarno gospodarstvo, večna prememba velikih vezirjev v poslednjih treh letih in nezmožnost njena v Hercegovini dokazujejo, da se na Turškem nij ničesar popravilo.“

Iz tega sledi, da se bodo morale velike vlade na koga drugega obrniti, nego na Turka, ako hočejo svoje poprave v Hercegovini izvesti.

Državni zbor **ogerski** bode jutri slovesno odprt. Odprl ga bode Nj. V. cesar sam s prestolnim govorom. Večina poslancev je uže v Pešti. Predsednik poslanske zbornice bode zopet Giczy, ki je vsem strankam še najbolje po godi; pričakuje se od njega, da bode razne elemente liberalne stranke najbolj vkup držal. Predsednik gospodske zbornice pa bo zopet grof Mailath. — Občinstvo zanimajo najbolj finančni predlogi, katere bode v zbor prinesel minister Koloman Szell, kajti Ogerskej žuga zopet deficit v znesku 15 milijonov goldinarjev. Premda si novi minister zelo prizadeva da bi pri raznih strokah kaj prihranil, ga bode vendar težko poravnati. — Državni svetovalec ogerski Weninger je potoval v Pariz, da sklene ondi pogodbe zaradi ogerskih železnic.

Vrnjenje črnogor.

Rusija in Avstrija sti si glede vshodnega vprašanja zedinili, ter sklenili pogod. Tako bo poročla privaten telegram iz Varšave v „Vaterland.“

Turška vlada se silno boji bolgarskega vstanka. Iz Tulce se poročla „N. Fr. Pr.“ da je ondi veliko razdraženje mej stanovalec. Vse vre in nevarnost za turško vlado je velika. Posebno je hudo kri napravil mej Bolgari ukaz turške vlade, da se morajo vsa uredništva bolgarskih listov v Rumeliji zapreti.

V Bosno pride kot sultanov namestnik Mohamed Ali-paša, ki je prej v Tesaliji klal in je, kakor časniki poročajo, rojen Prus iz Magdeburga. V Hercegovino pa pride Mohamed Hamdi-paša namesto kletega Derviša, kateri gre v Monastir v Albaniji, kder je nastal velik upor.

V **nemškem** cesarstvu Bismarkova vlada svoj pot preganja časopise in urednike. Tako je bil 28. t. m. v Frankobrodu urednik Sonnenmann ugrabljen in v zapor tiran, ker nij hotel pričati o pisatelju. — Kaj pomaga, ako je v Nürnbergu zbrani shod nemških pravnikov enoglasno sklenil, da se nima nikdo k pričevanju siliti, ako je urednik odgovoren, vlada se ne briga za to! Liberalci pričakujejo, da bo prihodnji državni zbor kaj storil v tej zadevi, pa bo težko kaj, posebno ker je najboljši zagovornik svobodnih načel v državnem zboru poslanec Hoverbeck uni dan v Švici umrl. Večina poslancev pa hodi slepo z vlado. Poslanec nemške vlade v Bruselju grof Perponcher se je tej časti odpovedal, ker se je baje sprl z Bismarkom.

Dopisi.

Iz Gorice 28. avg. [Izv. dop.] Če se kje zanimajo za naše brate, ki zdaj bo-

smatra, ter ga po tej nakani brez obzira na pravico ali nepravico traktirajo po šolah in uradih; vzemimo, da avstrijski konstitucionalizem nekulturni Magjar mej Slovaci izvaja, boga mi, kdo more tu optimistom biti! Ali bodi tako stanje, Slovak zmirom še boljše trži gledé ohranitve narodnosti, kakor Sloven. Pred 20 leti smo mi bili še malo zavedni, in pogledjte zdaj, kako malo odpadnik na Slovenskem dobi dijakov v svoj tabor! Tako dobodo tudi Slovaci zmirom več svojcev v učečej se mladini, in če še toliko slovaške gimnazije ohol okrutnik Magjar, ki se Rusa boji, kakor hitro sliši slovanski glas, zapira in literarna društva požira, slovaškega naroda veliki sin Jan Kollar je glasno dovolj trobil, narod se izbuja, mladina se zbira okolo naroda svetega oltarja, in nij res, da socializem samo četrti stan — delavca vprega in njegove ideje, dobil bode tudi slovanskega kmeta

zraven in tega Lassalle bode tudi rekel: „Was der Socialismus will, ist nicht, Eigenthum aufheben, sondern im Gegentheil, individuelles Eigenthum, auf die Arbeit gegründetes Eigenthum erst einführen.“

In židovstvo uže zdaj dobro slovaški kmet po nekaterih krajih meče čez prag, slišal sem po več vaseh, da so se vaščanje zakleli, da nobeden ne kupi ničesa pri židu, ki na tak način zopet „punkelj“ pobere, ter odroma. To vse je lepo in da Čehi, ki so mej avstrijskim Slovanstvom na najboljšem, Slovaka, ki ž njimi isto skoraj narečje govorijo, podpirajo, to je velike vrednosti, moralichen pogum poraste slovaškim boriteljem. Ta zveza s Čehi je upapolna, kar je pa najlepše, je to, da si Magjar ne more dobiti tal v narodu, kar jih dobi v mestih in trgih so presneto uboge. Magjar nij kulturen in ne imponira kakor Nemštvo in Lahonstvo pri nas. Magjar je še večji siromak glede kul-

ture, kakor Slovak, Magjar si ves svoj upliv pridobiva po židovih in po plemenitaštvu, ki z denarji Magjarijo po Slovaškem širiti hoče, kar vse zdaj še izda (vide volitve) ali dolgo ne bode, tedaj ne več, kadar češka literatura začne delati mej Slovaki, katero duhovenstvo in olikano posvetnjaštvo marljivo bere, tedaj ne več, kedar pride zdajšnja in prihodnja garda narodne ideje, učeča se mladež na delo. In Magjar je nesrečen človek, neploden je, po dva tri otroke po večjem dobi jedna familija, Slovak trikrat toliko in atakiran v jugu od brkastega hudega Slovana in stiskan na severu od zavednega Slovaka, požegečen od primurskih Slovencev, — Magjar „napravi račun se svetom, zapustiti svet moraš, ura ti bode odtekla“ prej ko misliš. Razumljivo je, da Magjar tako azijsko besen okolo sebe tepe, čuti nekaj v krvi, ki mu naznanja narodno smrt.

jujejo častni boj za svobodo v Hercegovini in Bosni, gotovo se slovenski narod na Goriškem močno zanima. Povsod, v vsakej mali vasici začelo se je nabirati za uboge Hercegovinske družine; vsak delavec hoče doprinese svoj mali obolus; dokaz temu dolgi izkazi v „Soči“ in celo „Glas“ je v zadnjem času tudi začel nabirati. Ko bi pa še naši duhovni tako agitirali kakor agitujejo včasih za „papežev keber“, potem bi se kmalu nabralo denarja na tisoče.

Pa ne samo z denarjem; ampak tudi se svojem življenjem pomagati našim bratom sklenila je naša bolj inteligentna in za više ideje sprejemljiva mladina in v resnici začela se je prav močna agitacija v tem smislu; sliši se mladeniče mej soboj pogovarjati se: „ali pojdemo v Hercegovino ali Bosno? Sramota bi bila, ko bi zdaj tičali za domačem ognjiščem, ko se boj bije za slovensko slobodu zlatmu i za krst častai!“ Ko bi imeli zadostne materialne podpore, denes bi bilo samo iz Goriškega 80 do 100 naših mladenčev na bojišči, a ta nam manjka in zatorej jih je do denes odrinilo samo 10 do 12 vrlih lepih in inteligentnih mladeničev. Mej temi se tudi trije inteligentni financarji. Zaradi tega pa je nastela velika senzacija pri takajšnjem c. k. finančnem uradu in g. nadinspektor je izdal „Verodnungo“ vsem svojim podložnim uradom, naj oestro pazijo na mladeniče slovenskega rodu in posebno pa na one, ki goje „panslavistične“ ideje, da ne bi kar čez noč, kakor so oni trije, izginoli v Hercegovino. Berzobjavil je na vse strani za onimi tremi, a kakor smo poročevali, brezvapešno; baje so uže sedaj mej svojimi brati za Jugoslovanstvo se borečimi. Čudno je, da se tudi naši Italijani zanimajo za vstajo, pa to samo nekateri, ker n. p. liberalni italijanski list „Isonzo“ prav za prav ne ve na katero stran bi se dejal, ali bi se pridružil nemškimi ustavovercem, ali pa sprejel mnenje tržaškega lista „Cittadino“, ki v zadnjem času prav simpatično piše o Slovanih, kar mora imeti kakšen poseben vzrok? Oba urednika sta prevelika Slovanožrca, da bi se mogla ogreti za Slovane, če tudi samo iz čistega človekoljubja.

Mej goriškima slovenskima strankama se je začelo resno pogajanje za spravo. Nekateri mlajši rodoljubi duhovskega stanu, so menda izprevideli, da je bila vsa njih borba proti „hudirjevim“ liberalcem neplodna, izvirajoča iz osobnosti in termoglavosti, kajti tisto vrivanje verskega stališča v vsako društvo se ne more drugače imenovati. Največjo nekorist iz tega boja so imeli duhovni sami; to so izprevideli ter se zopet začeli bližati liberalcem. Sprava naj bo, ona bode gotovo vsacega pravega rodoljuba veselila, ampak častna in zatrdna mora biti. List „Soča“ mora ostati in če je tako uređovan, kakor je sedaj, menim, da morejo z njim zadovoljni biti duhovni in liberalci in s tem se je „Soča“ sama prva postavila na stališče ki mora biti merodajno obema strankama če se hoče kaj doseči za slovenski narod in slovanski princip. List, ki izrekoma prekonservativno in popolnem nazadnjaško piše, ne more ogreti nikogar in torej tudi ne more dosti storiti v prosep našega naroda. Pohvaliti pa vendar moram našo duhovščino, da je toliko izprevidela, mej tem, ko pri vas na Kranjskem še zmirom slepa strast vlada v duhovskih, še več pa v prvaških

krogih, kateri prav za prav duhovščino zlorabijo v svoj namen. Naj bi goriški rodoljubi stali v izgled vsem drugim Slovincem in naj bi goriška sloga dobrodejno uplivala na brate Slovence!

Naše šole so jenjale, gimnazija, realka in dekliška nemška šola so izdale programe iz katerih razvidimo germanizatorsko tendenco naših šol, in pa najslabši uspeh glede učenja. Vsaj so nam poslali po receptu g. Vrečko-ta dva huda germanizatorja dr. Schreiberja in dr. Zindlerja, ki pa bosta ravno toliko dosegla, kakor nekateri njihovi predniki, ki so bili tudi polnokrvni Cimbrici. Da nij izdalo učiteljsko izobraževališče nobenega programa, temu se nij čuditi, kdo bi ga pa — pisal? Kar se pa tiče programa, ki ga je izdala ravnateljica nemške dekliške šole, pač še nijmo videli tako nelogičnega in ob enem napak mergolečega duševnega proizvoda; ki nij niti ortografsko, kaj pa še stilistično pravilno pisan. Videl sem, ko so se nemški profesorji sami pri neki mizi v gostilnici norca delali iz tega programa in naštevati neštetevalne kozle in napake v njem.

No, takih profesorjev nam je še manjkalo v Gorici. Sicer pa je dobro, da nam pošljejo Dunajčanje take nemške ostanke sem, saj s tem koristijo prepričanju, da nemški jezik v naših ljudskih šolah je največji pedagoški „nonsens“; za pet penzioniranih Nemcev pa po nikakem nij treba nemških šol v Gorici.

Z Gorenjskega 25. avg. [Izv. dop.] Zakaj je naš Bled tako slabo obiskan posebno od domačih in tudi od tujih ljudi? Osornost in malomarnost nemških gostilničarjev je mnogo kriva temu. Ti ljudje ne vedo kako bi vihali nosove če jih nagovori kdo po domače, po slovenski. Dobe se mej njimi tudi še močje stare korenine, ki bi tujcu postregli radi a oni so počasi zlezli vsi pod oblast necega ženstva, katero je to bolezen, bi jej po slovensko blizu rekli „kljubovanje“ našlo od nemških grofic in konzulskih žen, katerih največje veselje je, močje svoje in druge natezovati na kolo potrpežljivosti. Svetovati bi bilo skoro vsakemu, ki misli obiskati Bled, da posnema romarje štajerske, če neče stradati z denarjem v žepu, in si dene v žakelj naramni klobas in v roko putrh vina. Potem si bo vsaj okolico lahko ogledal, brez da bi mu prazen želodec nagajal, ako neče insultiran biti in ničesa dobiti. Ko bi bila polovica blebskih gostilničarjev, kakor je g. Šturm v Poljčah, da gotovo bi bil Bled pri domačinih trikrat bolj v imenu, kot je sedaj.

Iz Gradca 25. avg. [Izv. dop.] Kar smo Slovenci uže pred 30 leti proglasili kot našo po vekovitih zakonih narave zabilježeno nam pravo, za kar se od nekdanj borimo z vsemi močmi uspešno in brezuspešno, kar nam liberalušni Nemci in njih nemčurska pritiklina od nekdanj dosledno zabranjuje, da celo z nogami teptajo, taisto proglašuje Graška „Tagespost“ od 3. avg. t. l. št. 174 v uvodnem članku: „Zur Reform des Lehrplans für Gymnasien“ kot edino pravi in naravni princip s temi le besedami: „Doch zuletzt noch ein Wort zu Gunsten der furchtbar vernachlässigten Muttersprache! Den todtten Sprachen werden ohne sonderliches Bedenken 11—12 Stunden in der Woche gewidmet, ohne dass mit dieser Stundenzahl etwas erreicht würde,

indess sich die deutsche mit 2—3 Stunden begnügen muss. Das muss geradezu als eine Versündigung an dem eigenem Volkstume bezeichnet werden. Zuerst kommt die Muttersprache, dann erst die Fremden; das ist eine selbstverständliche Stufenfolge“.

Te besede so jasne dovolj, da si jih zapomnimo in nij jim treba komentara. Vpraša se samo, kako je to, da se slišijo tako pravične besede iz ust Graške Tagesposte? Je-lise je naenkrat poboljšala in spokorila? Gotovo ne, pa uganiti to redko prikazen je lahko. Ko bi se imenovan članek ne potegoval za zveličalno nemščino na srednjih šolah, bi ga gotovo ne bila prinesla. Očitno pa je, da terjajo Nemci zdravo pedagogiko samo za-se nam pa vrivajo svojo pedagoško surovost. Da „naši Turki“ dobro vedo, da jim je najkrajša pot do Adrije — skoz Slovenijo, a mi bi morali potovati v Rim — čez Berlin!

Domače stvari.

— (Za škofovo instalacijo) v Ljubljani, ki bode v nedeljo 5. septembra, delajo se priprave, da bode sijajna.

— (Povodenj.) Gorenjski železniški vlak, kateri bi imel priti včeraj ob 1/2 3 uri zjutraj v Ljubljano, zamudil se je 4 ure vsled velike povodnji pri Neumarktu na gornjem Štajerskem. Oblak se je tam utrgal in poplavljal dolino, tako da vlak nij mogel naprej.

— (Iz Celja) 29. avg. se nam piše: Misijonsko predstojništvo Lazaristov pri sv. Jožefa nameravalo je, 3. septembra v Širji obhajati misijon. Ko se pa v tamošnji okolici, posebno v sosednjem Kranjskem mej odraslim in otroci boleznih nahajajo, katere bi po zbirajočih se ljudeh utegnile daleč okrog zatrosene biti, je c. kr. okrajno glavarstvo celjsko ne le samo v Širji, ampak tudi v celem laškem okraju misijone obhajati prepovedalo. In prav je storilo.

— (Umor.) Iz Frana pri Mariboru se nam piše: V noči mej 17. in 18. t. m. sti bili tukaj v nekej koči prebivajoči sestre Katinka in Marija Marot na grozen način umorjeni. Prva je takoj mrtva ostala, druga pa še sedaj v nesvesti leži. Ob enem bilo je jima nekaj obleke, slanine in drugih malih reči vzeto. Zločinec ne zna se še.

— (Opozorujemo) na denašnji inserat o „Slovenski Pratici“, ki je pri Bambergu izšla.

Listnica administracije.

G. dr. Mencinger iz Kranja 10 gl. dr. Kocuvan iz Kranja 5 gl. G.-m- iz Kranja 10 gl. Prejeli in za tist namen porabili.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov po izvrstni

Revalesscière du Barry

v Londonu.

28 let uže je nij bolezn, ki bi jo ne bila ozdravila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraslih i otrocih brez medicin in stroškov; zdravi vse bolezni v želodcu, na živcih, dalje prsne, i na jetrah; žleze i naduho, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, neprejavljenje, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabosti, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavje, siljenje krvi v glavo, šumenje v ušesih, slabosti in blevanje pri nosečih, otožnost, diabet, trganje, shujšanje, bledičico in pre-

hlajenje; posebno se priporoča za dojenice in je bolje, nego dojnično mleko. — Izkaz iz mej 80.000 spričevala zdravilnih, brez vsake medicine, mej njimi spričevala profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneka, pravega profesorja medicine na vseučilišču v Mariboru, zdravilnega svetnika Dr. Angelsteina, Dr. Shorelanda, Dr. Campbella, prof. Dr. Dédé, Dr. Uré, grofinje Castle Stuart, Markize de Brehan a mnogo drugih imenitnih oseb, se razpošiljajo na posebno zahtevanje zastoj. Kratki izkaz iz 80.000 spričevalov.

Spričevalo zdravilnega svetnika Dr. Wurzerja, Bonn, 10. jul. 1852.

Revalescière Du Barry v mnogih slučajih nagradi vsa zdravila. Posebno koristna je pri driti in grizi, dalje pri sesalnih in obistnih boleznih, a t. d. pri kamnju, pri prisadljivem a bolehnem draženju v sečalni cevi, zaprtji, pri bolehnem bodenju v obistih in mehurji, tiganje v mehurji i. t. d. — Najbolje in in neprecenljivo sredstvo ne samo pri vratnih in prsni boleznih, ampak tudi pri pljučnici in sušenju v grlu. (L. S.) Rud. Wurzer, zdravilni svetovalec in član mnogo učenih društev.

Winchester, Angleško, 3. decembra 1842.

Vaša izvrstna Revalescière je ozdravila večletne i nevarnostne prikazni, trebušnih bolezni, zaprtja, bolne čutnice in vednice. Prepričal sem se sam gledé vašega zdravila, ter vas toplo vsakemu priporočam.

James Shoreland, ranocelnik, 96. polka.

Izkušnja tajnega sanitetnega svetovaleca gosp.

Dr. Angelsteina.

Berolin, 6. maja 1856.

Ponavljaje izrekan gledé Revalescière du Barry vsestransko, najbolje spričevalo.

Dr. Angelstein, tajni sanit. svetovalec.

Montona, Istra.

Učinki Revalescière du Barry so izvrstni.

Ferd. Clausberger, c. kr. okr. zdravnik.

Spričevalo št. 76.921.

Obergimper, (Badensko), 22. aprila 1872.

Moj pacient, ki je uže bolehal 8 tednov za strašnimi bolečinami vnetic jeter, ter ničesar použiti ni mogel, je vsled rabe Vaše Revalescière du Barry popolnoma zdrav.

Viljem Burkart, ranocelnik.

Št. 80.416. Gosp. F. V. Beneka, pravi profesor medicine na vseučilišču v Mariboru (Nemčija), piše v „Berliner Klinische Wochenschrift“ od 8. aprila 1872 to le: „Nikdar ne zabim, da je ozdravila enega mojih otrok le takozvana „Revalenta Arabica“ (Revalescière). Dete je v 4. mesecu vedno več in več hujšalo, ter vedno bljuvalo, kar vsa zdravila niso bila v stanu odpraviti; toda Revalescière ga je ozdravila popolnoma v 6 tednih.

Št. 79.810. Gospo vdovo Klemmovo, Düsseldorf, na dolgoletnem bolehanju glave in davljenji.

Št. 64.210. Markizo de Brehan, boleha je sedem let, na nespianji, treslici na vseh udih, shušsanji in hipohondriji.

Št. 65.715. Gospodični de Montlouis na neprebavljenji, nespianji in hujšanji.

Št. 75.970. Gospoda Gabriela Tešnerja, slušateljja višje javne trgovinske akademije dunajske, na skoro breznačejni prsni bolečini in pretresu čutnic.

Št. 75.877. Flor. Köllerja, c. kr. vojašk. oskrbnika, Veliki Varaždin, na pljučnem kašlju in bolehanji dušnika, omotici i tišanji v prsih.

Št. 75.928. Barona Sigmo 10letne hramote na rokah in nogah i. t. d.

Revalescière je 4krat tečnejša, nego meso, ter se pri odraslih in otrocih prihrani 50krat več na ceni, gledé hrane.

V plehaših puščah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., — Revalescière-Biscuiten v puščah 4 2 gold. 50 kr. in 4 gold. 50 kr. — Revalescière-Chocolatée v prahu in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold.

— Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Mahr. J. Svoboda, lekar pri „zlatega orla“, v Gradcu bratje Oberanzmeyer, v Ljubljani Diechtl & Frank, v Celovci P. Birnbacher, v Ljubljani Ludvig Müller, v Mariboru M. Morić, v Meranu J. B. Stockhausen, v Zagrebu v lekarnici usmiljenih sester, v Čerčevicah pri N. Šnirhu, v Oseku pri Jul. Davidu, lekarju, v Gradcu pri bratih Oberanzmeyer, v Temešvaru pri Jos. v. Papu, mestnemu lekarju, pri C. M. Jahnerju, lekarju, v Varaždinu pri lekarju dr. A. Halterju, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarjih in specerijskih trgovcih: tudi razpošilja dunajška hiša na vse kraje po poštah nakaznicah ali povzetjih. (211)

Tužci.

29. avgusta:

Pri Stonu: Kohn iz Dunaja. — Ribič iz Celja. — Grozdek iz Grada.

Pri Mallči: Schmidt iz Dunaja. — Buchreiner iz Trsta. — Löffler iz Dunaja. — Mostny iz Linca. Redinger iz Dunaja.

Pri Zamoreci: Wachman iz Grada. — Pozanec iz Zaloga.

Tržne cene

v Ljubljani 28. avgusta t. l.

Pšenica 4 gld. 80 kr.; — reš 3 gld. 40 kr.; — ječmen 2 gld. 30 kr.; — oves 2 gld. — kr.; —

Izdatelj in urednik Makso Armic.

ajda 2 gld. 60 kr.; — prosó 2 gld. 20 kr.; — kuruza 3 gld. 20 kr.; krompir 1 gold. 50 kr.; — fižol 5 gld. — kr.; masla funt — gld. 53 kr.; — mast — gld. 48 kr.; — špeh frišen — gld. 40 kr.; — špeh povojen — gld. 42 kr.; jajce po 1 1/3 kr.; — mleka bokal 10 kr.; govednine funt 27 kr.; — teletnine funt 23 kr.; svinjsko meso, funt 28 kr.; — sena cent 1 gld. 15 kr.; — slame cent 1 gld. 10 kr.; — drva trda 6 gold. 60 kr.; — mehka 4 gld. 80 kr.

Dunajška borza 30. avgusta.

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	70 gld. 05 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	73 " 10 "
1860 drž. posojilo	111 " 50 "
Akcije narodne banke	918 " — "
Kreditne akcije	206 " 70 "
London	111 " 65 "
Napol.	8 " 92 1/2 "
C. k. cekini	5 " 28 1/2 "
Srebro	162 " 10 "

V Ljubljani pri Kleinmayer & Bambergu je uže na svitlo prišla

Slovenska Pratika

za leto 1876.

Cena 13 kr.

Oglas.

(281—3)

Stariši pozor!

S 16. oktobrom začne tukajšna c. kr. pripravnica svoje drugo šolsko leto. Kakor znano, je namen te šole, prevelikemu pomanjkanju ljudskih učiteljev v okoliščini. Do sedaj je moral vsak, kdor je hotel stopiti v učiteljsko izobraževališče, naj manj spodnjo gimnazijo ali realko dovršiti, zdaj nij tega več treba, ampak popolno zadostuje, da eno leto to pripravnico z dobrim uspehom obiskuje in po prestanem sprejemnem izpitu se sprejme v izobraževališče. Pogoji za sprejem v pripravnico so: 1. dovršeno 14. leto; 2. telesna sposobnost in npravna nepokvarjenost; 3. odpustno spričevalo ljudske ali meščanske šole. Sprejemajo se dečki in deklice in sicer vsak dan od denašnjega dne začeni do 16. oktobra ustmeno in pismeno pri podpisnem voditeljstvu. Pridni učenci dobé 50 gold. državne štipendije. Ta šola nij namenjena le za okoličane, ampak ravno tako za Kraševce in Vipavce in sploh vsacega, kdor se hoče oglasiti. Želeti bi tedaj bilo, da bi se mnogo mladine udeležilo. V Proseku, 17. avgusta 1875.

Voditeljstvo c. kr. pripravnice.

Mazilo

za pege, lišaje, bradovice, rudečice itd. To mazilo prežene, ako se rabi le 10 večerov, pege, lišaje itd. — Lonček velja z navodom vred 70 kr.

Dobiva se čista (282—3)

v deželjski lekarni v Gradcu, Sackstrasse.

Glavna zaloga za Kranjsko

v lekarni pri „goldenem Einhorn“ g. Viktorja Trnkoczyja, v Ljubljani na glavnem trgu št. 4.

Prava čebulja za brado,

katere učinek se garantira, pospešuje rast brade neverjetno hitro, tako, da dobé v kratkem času celó 16 letni mladeniči polno in veliko brado, kar potrjuje na tisoče spričevalov.

Vaše blagorodje!

Veseli me, da morem Vam poročati o meni poslani čebulji za brado, ki je res dobro sredstvo. Malo časa je, kar jo rabim ali zadostovala je, da sem dobil veliko brado. Za znanje moje potrebujem še dalje dva paketa, katera mi blagovolite poslati po pošti.

S odličnim spoštovanjem

K. Lindhardt.

Linca, 25. junija 1872.

Vaše blagorodje!

Blagovolite mi poslati po poštne povzetji 1 paket čebulje za brado. Isto so mi prijatelji priporočali, da je izvrstno sredstvo za bradno rast. Prosim Vas torej, da mi jo kmalu pošljete.

O pava, 5. decembra 1871.

Ant. Toman, gozdarski adjunkt.

Cena 1 paketa z priloženim navodom 2 gld. 10 kr.

Po pošti 10 kr. več.

Skladišče ima na Dunaji: g. Filip Neustein-lekar I. Plankengasse. V Gradcu: g. H. Kielhauser, Sporgasse 3. (242—7)

Razglas.

Na deželnej realnej gimnaziji v Ptujju se bode s početkom učnega leta 1876/77 mesto učenika klasične filologije z nemškim učnim jezikom nastavilo.

Prosilci za to mesto, s katerim je združena letna plača 1000 gold. in pravica do petkratnih doklad po 200 gold., katere se v pokojnino vštejejo, po na enaj domačej javnej srednjaji šoli v lastnosti rednega učitelja dosluženih pet, oziroma 10, 15, 20 in pet in dvajsetletnej službi (petletne doklade), dalje vživanje aktivne doklade letnih 200 gl., ki se pa ne vštejejo v pokojnino, združeno, naj svoje, s potrebnimi spričevali o starosti, dovršenih študijah, pridobljeni postavne učiteljske sposobnosti za podučevanje v klasični filologiji na vsej gimnaziji, zunanji drugih jezikov in dosedanjem službovanji v učiteljsstvu popolnem previdele prošnje najdalje do 10. septembra 1875 pri deželnem odboru štajerskem vložé.

Definitivno potrjenje v službi zamore stoprv po triletnem službovanji slediti.

Zmožnost, tudi v francosčini podučevati, se posebno želi. Ako se sposobni prosilci ne oglasijo, se bode služba z enim suplentom namestila in se zarad tega eventualno tudi pripravi suplenti k natečaju vabijo.

V Gradcu, 27. avgusta 1875. (293—1)

Cd deželnega odbora štajerskega.

Piccolijeva lekarna „k angelju“.

Farmacijske specialitete

Gabriel Piccolija,

lekarnja v Ljubljani, na dunajske cesti.

Anaterinova ustna voda in zobni

prašek. Boljši, nego vsaka druga zobna voda in zobni prašek, pravo sredstvo zoper zoboból in ustne bolezni, zoper gnjilobo in majanje zob, zoper difteritis ali vnetico grla in skorbut, prijetnega duha in okusa, krepi dalje zobno meso, in je sploh neprimerljivo sredstvo za čiščenje zob. Kedor ga enkrat poskusi, dal mu bode gotovo prednost, vzlic vsim enakim izdelkom. 1 steklenica 60 kr., 1 škatlja 40 kr.

Ribje olje, pošiljano na ravnost iz mesta Bergen na Norveškem, brezkusno in ne slabodišeče, 1 originalna steklenica 80 kr.

Pravi sajdlincev pulver. Nareja se z čisto kemičnih tvarin. 1 škatlja 80 kr., 1 tucat škatelj 6 gold. 60 kr.

Pravo vinsko žganje z soljo, v pomoč bolehnemu človestvu, pri vseh notranjih in vnanjih prisadnih, zoper večino bolezni, posebno za vsakovrstne rane itd. 1 steklenica 40 kr.

Elikzir iz Kine in Koke. Najboljši do sedaj znani želodečni likér. Pospešuje cirkulacijo in prebavljenje, ter različne organe in ude z nova okrepi in oživi. 1 steklenica 80 kr.

Glycerin-Crème, je posebno izborna sredstvo zoper razpokane ustnice in kožo na rokah. 1 flacon 30 kr.

Lancaster-lilijna voda. Toaletni zaklad. Specijalno, da se ohrani koža krasna, njezna in mehka, se jej daje prednost pred vsemi umivalnimi vodami, lepotičjem in lepotičnim sredstvom, katera so često škodljiva. 1 steklenica 1 gold.

Rajževi pulver. Izključljivo iz vegetabilnih tvarin, posebno zdrav za kožo, katerej podeli izvorno brhkost in čvrstost, kar se nahaja le pri mladini. 1 paket 10 kr., 1 škatlja 40 kr.

Sok iz Tamarinde. Po mrzlih sredstvih iztlačen. Učinkuje znamenito krepilno in olajšajoče. 1 steklenica 40 kr.

Neizmotljivo sredstvo zoper mrzlico. Učinek tega léka je dokazana istina in vsaki bolnik, ki je lék uže poskusil sam na sebi, se bode radostno prepričal, da je najmočnejše in zanesljivejše sredstvo do sedaj znanih zoper ponavljajočo se mrzlico. 1 steklenica 80 kr.

Naročila se izvršujejo vračajočoj se pošto proti poštne povzetju. (132—91)

Lasina in tisk „Narodne tiskarne“.